תחלה לקדש ר"מ אומר מטמא את הקדש ופוסל את התרומה וחכ"א כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה כך [א]הוא פוסל משקה קדש ואוכלי קדש אמר רבא לאבא שאול (א) מעלה עשו בקדשים שוינהו רבנן לטבול יום כראשון לר"מ כאוכל שני לרבנן כיון דטבל קלש א] טומאה פסול משוי טמא לא משוי: הוזה דמה חייבין כו': מעילה הוא דליכא ב] אבל איסורא איכא ואמאי הא ממונא דכהנים הוא (א) א"ר חנינא ג]ליוצאין ור"ע היא דאמר זריקה מועלת ליוצא [ב]דלאו בת אכילה היא [ג]אמר רב הונא אמר רב מיצוי חטאת העוף אינו מעכב דתני רב הוזה דמה רב אדא בר אהבה ד]אמר רב [ג]מיצוי חטאת העוף מעכב ותני רב מיצה דמה תא שמע [1]והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח ה][חטאת היא] בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ו] ימצה חטאת היא אלא לרב הונא מאי והנשאר כדתניא דבי ר' ישמעאל שאם נשאר ומאי [1]חטאת היא ארישא א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אלא מעתה גבי מנחה דכתיב [2]והנותרת הכי נמי שאם ניתותר וכי תימא ה"נ

רבי מאיר אומר מטמא את הקדש. דהוא שני ומשוי לקדש שלישי: **וחכ"א כשם שפוסל כו'.** אבל טמויי לא מטמא והיינו כמתניתין: **אמר רבא לאבא שאול.** נמי דאמר תחלה לקדש דקעביד לקדש שני מיתרצא נמי מתני' דודאי טבול יום מדאורייתא פוסל ואינו מטמא ורבנן עשו מעלה בקדשים דהוה טבול יום תחלה לקדש דהוי כי אוכל ראשון ועושה שני ומתני' בדאורייתא קתני דאינו אלא פוסל: **לר"מ.** נמי מיתרצא מתני' דהאי דקאמר מטמא את הקדש דעביד ליה שלישי ז]ופוסל את התרומה (ב) מדרבנן אבל מדאורייתא אינו אלא פוסל מאחר שטבל: **ורבנן.** דאמרי כשם שפוסל וכו' ולא אמרי דמטמא קסברי כיון דטבל קלשא ליה טומאה דפסול משוי ולא טמא: **הא איסורא איכא.** כלומר איסור אכילה: **ואמאי הא ממונא דכהנים הוא.** מאחר שהוזה דמה שהותרה להם באכילה: **א"ר חנינא ליוצא.** כלומר שיצא דהתם איכא איסור אכילה ורבי עקיבא הוא דאמר זריקה מועלת ליוצא לאפוקיה מידי מעילה ח]או לשריפה כדאמרינן לעיל (ג) [ו:] אבל לאו בת אכילה היא כדאמרינן ט] בסוף פירקין (ג) אבל לאכילה לא מרצה הא הזאה נהי דמהניא לאפוקיה מידי מעילה אבל להתיר היוצא באכילה לא מהניא והיינו דקא דייק אבל איסורא איכא דלאו בת אכילה היא: **אמר רב הונא אמר רב מילוי דחטאת העוף.** דכתיב והנשאר בדם ימצה לאחר הזאה ימצה: **אינו מעכב.** דכיון דהוזה אע"פ שלא מיצה נעשית מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום י]נותר וטמא ויצא נמי ידי חובתו דאינו מעכב הכפרה: **דתני רב הוזה דמה.** דמדקתני במתניתין גבי חטאת העוף הוזה דמה ולא קתני מילה דמה אלמא ס"ל לתנא דמתני' דהזאה עיקר ומילוי לא מעכב: **ורב אדא בר אהבה אמר משמיה דרב מילוי מעכב.** דלא יצא ידי חובתו ולא נתכפר ולא הוקבע החטאת בפיגול ונותר וטמא אע"פ שהוזה עד דעביד מילוי: **ותני** יא]**רב מילה דמה.** במתני' גבי חטאת העוף מילה דמה ולא קתני הוזה דמה דס"ל דמילוי נמי עיקר מצוה הויא ומעכב: **בשלמא לרב אדא היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח וגו'.** דההוא דנשאר אחר הזאה דהיינו מילוי איקרי חטאת אלמא דשיריים דהיינו מילוי מעכב: **אלא לרב הונא.** דאמר מילוי לא מעכב מאי והנשאר כיון דלא מעכב ל"ל דכתיב והנשאר (ד): יב]להכי כתיב והנשאר **לכדתנא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר.** כלומר אם נשאר מן הדם מצוה לעשות מילוי אבל אם לא נשאר לא מעכב דמילוי אינו מעכב: **ומאי חטאת היא.** לאו כדקא בעית למימר דאוהנשאר ימצה קאי דליהוי משמע דבשיריים דהיינו מילוי הוי עיקר חטאת דמילוי מעכב: **אלא ארישיה דקרא קאי.** אוהזה מדם החטאת יג]באצבעו חטאת היא לומר דהזאה מעכבת ולא מילוי: **ה"נ שאם ניתותר.** שכשקמץ את המנחה אם ניתותר דאיכא שיריים למצוה שפיר ואם לא ניתותר שאם חסרו שיריים בין קמילה להקטרה לית לן בה: **וכי תימא הכי נמי.** דשיריים לא מעכבי והתניא מסלתה ומשמנה דמאי למיכתב קרא מסלת ומשמן מאי מסלתה ומשמנה שיהא כל סלתה ושמנה קיים ואפילו שיריים דהכי משמע מסלתה מן הסלת שהיה בשעת קמילה שהיה כולו אלמא דחסרון שיריים מעכבי (ה) יד]גבי שיריים נמי אמרינן דחסרון שיריים מעכב והיכי אמרינן שאם לא ניתותר לא מעכב:

תחלה לקדש. ואם נגע באוכל קדש עושה אותו שני ושני שלישי ושלישי רביעי: **מטמא את הקדש.**טו] לעשות עוד אחר ופוסל התרומה שלא תעשה יותר: **וחכמים אומרים [כו'] כך הוא פוסל.** דקא סברי דטבול יום אינו רק פוסל טז]בשום דבר ואף במשקה קדש וכוותייהו מוקי מתניתין: **לאבא שאול מעלה עשו בקדשים כו'.** וא"ת הכא משמע דטבול יום מדרבנן הוא כדקאמר שוינהו רבנן לטבול יום וכו' ובסוטה פרק כשם (דף כט:) יליף רביעי בקדש מק"ו ממחוסר כפורים ומה מחוסר כפורים שאין פסול בתרומה פוסל בקודש שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקדש ופריך אוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח ומשני דילמא סבר לה כאבא שאול ומאי קאמר הא דאבא שאול דרבנן הוא וצ"ל יז]דרביעי בקדש דרבנן הוא וכן פי' רש"י בפרק קמא דפסחים (דף יט.) דלא יח](חשיב) [משכחת] ליה רביעי בקדש למ"ד אין אוכל מטמא אוכל אלא מדרבנן הוא מיהו ר"ת פי' דמשכחת ליה ע"י עלים יט] ורביעי בקדש דאורייתא (ואבא שאול ה"ק ליה) היכי קאמר דילמא סבר לה כאבא שאול והא דאבא שאול מדרבנן הוא וי"ל דסוגיא דסוטה (דף כט:) לית ליה הא דרבא אלא אית ליה דטבול יום מן התורה וכדבעא הש"ס הכא לומר דמתני' רבנן היא: **אמר רבי חנינא ליוצאין ור"ע היא.** כ]תימה ה"ד אי דיצא לצד הראש א"כ הל"ל מודה ר"ע כדאיתא ד) לעיל ואי דיצא לצד רגליו מ"מ הא אמרינן פרק שני דזבחים (דף כה:) היא בפנים ורגליה מבחוץ ואח"כ חתך פסולה לפי ששמנונית של אבר שיצא חוץ מתערב עם הדם ונמצא שמקריב פסול יוצא ע"ג המזבח וי"ל דמיירי שכל הדם נאסף בצואר ואח"כ יצא הרגל דהשתא ליכא למיחש לשמנונית שכל מה שעתיד לעלות בצואר מן האיברים כבר עלה א"נ כא] כגון שיצא כולו וחתך מה שיצא עם העצם שאין זה פסול בעופות אלא א"כ מחוסר אבר ואח"כ מלקה והרב רבינו רחביה פירש דהכי פי' כב]בזבחים (דף כו.) קאמר קבל ואח"כ חתך פסולה לפי שזורק את השמנונית כג] שנפסל ביוצא ע"ג המזבח אבל אם כבר זרק כל הדם כשר שהרי קיים מצות זריקה מן הדם אע"פ שכבר עלה שמנונית היוצא שנתערב עם הדם וזרקו על המזבח והכא נמי תנן הוזה דמשמע הוזה כבר הילכך חטאת העוף כשרה דקיים בה מצות הזאה מן הדם אע"פ שעם הדם נתערב כד]השמנונית: **ותני רב הוזה דמה.** למיד שהוזה דם חטאת העוף נעשית מצותו קרינן כה][ביה] (כו'): **בשלמא לרב אדא בר אהבה** היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה. אע"ג דנשאר חטאת היא כלומר אע"ג דאין דם אלא מה שנשאר מן ההזאה עדיין היא חטאת ותלויה כו]הזייתה במילוי שהוא מעכב: **כדתניא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר.** פי' כז]אם נשאר ימצה ואם לאו לא ימצה וליכא עיכובא: **ומאי חטאת היא ארישא.** כלומר לא קאי חטאת היא אמילוי אלא קאי ארישא דקרא דהיינו הזאה ושאר ענייני מליקה שכתובים קודם והנשאר: **אלא מעתה גבי מנחה דכתיב והנותרת ה"נ שאם ניתותר.** כלומר גבי מנחה דכתיב והנותרת מן המנחה יאכלו אהרן ובניו ה"נ שאם ניתותר יאכלו ואם לא ניתותרו כח] השיריים בין קמילה להקטרה אין בכך כלום וכ"ת ה"נ והא תניא מסלתה וכו' משמע הכא דפשיטא ליה להש"ס כט]שיריים שחסרו בין קמילה להקטרה פסול וקשיא דפ"ק דמנחות (דף ט.) פליגי רבי יוחנן ור"ל וקסבר חד מינייהו דמקטיר קומץ עליה וי"ל דנהי דמקטיר קומץ עליה מ"מ מודה שאותן השיריים אסורין באכילה כדמשמע לישנא דוהנותרת מן המנחה יאכלו וכו' דכי לא ניתותר ל](כלוס) [כלומר] שחסרו השיריים לא אכלו כהנים: לא]**והא תניא מסלתה כו'.** וא"ת מ"מ לישני דשאני הכא דגלי קרא מסלתה ומשמנה וי"ל דאית לן לאחשובי לב]קרא דחטאת היא כמו מסלתה ומשמנה לג] ועוד נראה למורי רבי כיון דחזינן דוהנותרת משמע דצריך שיהא ניתותר כמו כן אית לן למימר דוהנשאר רוצה לומר שצריך שיהא נשאר דאין לחלק ביניהן כי הלשון שוה וא"ת מאי האי דמייתי האי קרא דמסלתה ומשמנה איבעי ליה לאיתויי קרא דמן המנחה דדרשינן פרט למנחה שחסרה ובפ"ק דמנחות (דף ט:) מצריך לתרוייהו חד למנחה שחסרה קודם קמילה וחד לשיריים שחסרו בין קמילה להקטרה ומשמע התם דמן המנחה נפקא לן שיריים שחסרו וא"כ איבעי ליה לאיתויי מן המנחה דהא הכא מיירי בכי האי גוונא וי"ל דלא דק הש"ס כולי האי לאיתויי מן המנחה וחדא מתרי נקט וכמו לד] ועוד הוא ועוד נראה למורי שיחיה דאי לא האי קרא מסלתה ומשמנה דנפקא לן מיניה מנחה שחסרה קודם קמילה לא הוה דרשינן לה]ממן המנחה לשיריים שחסרו בין קמילה להקטרה אלא בתר דכתיב מסלתה דמשמע דבעינן בשעת קמילה שתהא המנחה שלימה אז דרשינן מן המנחה לשיריים לו] דמשמע מן המנחה שהיתה כבר כלומר שהיתה שלימה בשעת קמילה ולכך מייתי קרא דמסלתה אף לשיריים שחסרו בין קמילה להקטרה לז]ומשני התם כתיב והנותר קרא יתירא הוא דהא ודאי לח]דאיכא שיריים שהרי כתיב וקמץ מלא קומצו והקטיר לט]אינה כל המנחה קיימא רק הקומץ שהוא מקטיר וא"כ דקרא יתירא הוא לית לן למימר שאם ניתותר: **הבא כתיב והנשאר.** ולא מייתר דצריך לומר מ]שיש שיריים בדם ולא היזה מכולו ולא אתא לומר דהזיית חטאת תלוי במילוי כלומר שיהא מילוי מעכב:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"י מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ג: **ב** מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הל' לג: **ג** מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ז:

תורה אור השלם

1. וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֵה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא: ויקרא ה ט
2. וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְיָ: ויקרא ב ג

שיטה מקובצת

תוד"ה אלא מעתה וכו', מ"מ מודה שאותן השיריים אסורין באכילה. וכן משמע [נ"א אמרו] שם בגמרא בהדיא ע"ש דף ט ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא לאבא שאול נמי מעלה: **(ב)** רש"י ד"ה לר"מ נמי וכו' את התרומה היינו מדרבנן: **(ג)** ד"ה אמר ר' חנינא וכו' כדאמרינן לעיל הס"ד ואח"כ מ"ה דלאו בת אכילה: **(ד)** ד"ה אלא לרב הונא וכו' והנשאר ומשני להכי כתיב כצ"ל והד"א: **(ה)** ד"ה וכי תימא וכו' שיריים מעכבי גבי שירי דם נמי אמרינן דחסרון מעכב והיכי אמרת שאם:

רבינו גרשום

אמר רבא לאבא שאול. שאמר נמי דקאמר תחילה לקדש דקא עביד קדש ראשון מיתרצא מתניתין דודאי טבול יום מדאורייתא אינו אלא פוסל: **ורבנן עבדו מעלה.** חומרא: **בקדשים.** דעביד תחילה לקדש: **ולרבי מאיר.** נמי מיתרצא מתניתין דהאי דקאמר מטמא את הקדש מדרבנן קאמר דמעלה עבדו בקדשים: וקסבר ר' מאיר עבדו רבנן טבול יום בקדשים **כאוכל שני.** מה אוכל שני מטמא את הקדש להיות שלישי והשלישי בקדש טמא והרביעי פסול ופוסל את התרומה כדתנן והשלישי בתרומה פסול אף טבול יום נמי מטמא את הקדש ופוסל את התרומה אבל מדאורייתא אינו אלא פוסל מאחר שטבל: **ולרבנן דאמרי.** כשם שפוסל ולא אמרי דמטמא: קסברי כיון דטבל **קלישא טומאתו ופסול משוי ולא טמא: הא איסורא איכא.** כלומר איסור אכילה: **ואמאי הא ממונא דכהנים הוא.** מאחר שהוזה דמה: **א"ר חנינא ליוצא.** כגון שיצאה: **ור' עקיבא היא דאמר זריקה מועלת ליוצא.** לאפוקיה מידי מעילה אבל לאו בת אכילה כדאמרינן לעיל בסיפא דפירקין אבל לאכילה לא מרצה והא הזאה נמי נפקא מידי מעילה אבל להתיר יוצא לאכילה לא מהניא. והיינו דקא דייק אבל איסורא איכא דלאו בת אכילה היא: **מיצוי חטאת העוף.** דכתב בה והנשאר בדם ימצה: **אינו מעכב.** דכיון שהוזה אע"ג דלא מיצה אמרינן נעשת מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום פיגול: **ותני רב הוזה דמה.** ולא קתני מיצה אלמא דסבירא ליה נמי דמיצוי לא מעכב: **ורב אדא בר אהבה** אמר משמיה דרב דמיצוי חטאת מעכב: **בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח חטאת היא.** דההוא דנשאר נמי קרוי חטאת אלמא דשיריים דמיצוי מעכבי: **אלא לרב הונא** דאמר דמיצוי **לא מעכב מאי והנשאר.** אמאי איצטריך למיכתב והנשאר: להכי **לכדתנא דבי ר' ישמעאל שאם נשאר.** מצוה למעבד מיצוי אבל אינו מעכב: **ומאי חטאת היא ארישא.** כלומר לאו כדקאמרת דוהנשאר קאי אנמצה דמיצוי מעכב אלא ארישא דקרא קאי אוהזה מדם החטאת באצבעו חטאת היא לומר דהזאה מעכבא ולא מיצוי: **הכי נמי שאם ניתותר.** כשקמץ את המנחה הכי נמי שאם ניתותר שפיר ואי לא לית לן בה:

מסורת הש"ס

א) [לעיל ז:], ב) זבחים סה:, ג) [ע"א], ד) פירוש דמודה ביוצא דם והראש של עוף הוי כיוצא דם. רש"ק,

שינויי נוסחאות

א] קלש טומאתו פסול (ש"מ), **ב]** דליכא הא איסורא (ש"מ), **ג]** חנינא ליוצא ור' עקיבא (ש"מ), **ד]** רב אדא בר אהבה משמיה דרב (צ"ק), **ה]** נוסף עפ"י ש"מ, **ו]** בדם אע"ג דנשאר ימצה (ש"מ), **ז]** ופוסל מדרבנן אבל מדאורייתא. כצ"ל (רש"ש), **ח]** מעילה ולשריפה כדאמרינן (ש"מ), **ט]** כדאמרינן לעיל בסוף פירקין אבל לאכילה לא מרצה והאי הזאה (ש"מ), **י]** משום פיגול ונותר וטמא (ש"מ ורש"ש), **יא]** ותני רב במתני' גבי מילה דמה. כצ"ל (צ"ק), **יב]** והנשאר ומשני להכי. והכל ד"א (ש"מ), **יג]** אוהזה מדם החטאת קאי חטאת היא (צ"ק), **יד]** גבי שיריים דהיינו מיצוי נמי אמרינן דחסרון מעכב (ש"מ), וגי' צ"ק שיריים מעכבי כלומר דבשיריים גופא נמי אמרינן דחסרון מעכב והיכי אמרינן כו', וכ"ה בס"י. ורש"ק מחק מתיבת 'גבי' עד תיבת 'מעכב', **טו]** מטמא את הקודש לפסול עוד אחד ופוסל (צ"ק), **טז]** רק פוסל בכל דבר (ש"מ), **יז]** וצ"ל דאין הכי נמי דרביעי (ש"מ), **יח]** דלא אשכחן רביעי (ש"מ). והנדפס תוקן עפ"י צ"ק, **יט]** דמשכחת לה ע"י עלים ולבונה ורביעי בקודש דאורייתא וא"כ [נ"א וא"ת] הדרה קושיא לדוכתיה היכי קאמר, והמוסגר נמחק (ש"מ), וגי' צ"ק ע"י עלים ולבונה רביעי בקודש דאורייתא ואבא שאול הכי ס"ל וא"ת לרבא היכי קאמר דילמא. ורש"ק מחק המוסגר, **כ]** היא פי' ומיירי כגון שיצא תימה דע"כ יצא [בנ"א נוסף: ר"ל] קודם הזאה דאי לאחר הזאה א"כ ודאי אפילו רבנן דפליגי אר"ע אמרי זריקה מועלת ליוצא אלא ודאי מיירי כשיצא קודם הזאה וכשיצא הראש יצא דמה ואמרינן לעיל אבל בדם שיצא לא א"ר עקיבא זריקה מועלת וי"ל דמיירי שיצא דרך רגליו אבל עדיין הצואר שהדם בתוכו הוא בפנים ומ"מ קשה דהא אמרינן בפ' שני דזבחים היא בפנים ורגליה מבחוץ קבל ואח"כ חתך וכו' (ש"מ), **כא]** א"נ מיירי שחתך כל הבשר של אבר שיצא לחוץ עד העצם קודם המליקה וא"כ אין בו לא דם ולא שמנונית ואח"כ יצא וכ"ת א"כ היא בעלת מום כדאמרי' בזבחים י"ל שאין מום פוסל בעופות אלא (ש"מ), וצ"ק כתב דצ"ל כגון שיצא וחתך כל מה שיצא עד שהגיע לעצם שאין וכו'. ויותר יש להגיה כגון שלא יצא כולו. ואתי שפיר גי' תוס' שלפנינו ועי' בזבחים שם, **כב]** דהכי פירושו דבזבחים קאמר (ש"מ), וצ"ק מחק תיבת 'קאמר', **כג]** השמנונית לכתחילה שנפסל (ש"מ), **כד]** נתערב שמנונית ותני רב הוזה. והכל ד"א (צ"ק), **כה]** קרינן ביה, והס"ד (ש"מ וצ"ק), **כו]** ותלויה הזאתה במילוי (ש"מ), **כז]** פי' שאם נשאר ימלה ואם לאו דלא מיצה וליכא עיכובא וא"ת תקשי לרב אדא בר אהבה דאמר מיצוי מעכב וי"ל דכאידך תנא דבי רבי ישמעאל ס"ל דאמר מיצוי מעכב. והס"ד (ש"מ), **כח]** ניתותרו שחסרו השיריים (ש"מ), **כט]** להס"ם דשיריים שחסרו בין קמילה להקטרה פסולין (ש"מ), **ל]** נתותר כלומר שחסרו (ש"מ), וגי' צ"ק כלומר שחסרו מן השיריים לא יאכלו כהנים, **לא]** ד"ה אלו מקומות לקמן דף ט ע"א, **לב]** וי"ל דאית לן לאחשוביה דרשה לחטאת (ש"מ), **לג]** ומשמנה דהא דפי' דחטאת היא ארישא דוחק הוא ועוד (ש"מ), **לד]** וכמו וכו' הוא (ש"מ), **לה]** לא הוה דרשינן מן המנחה (ש"מ), **לו]** לשיריים שחסרו כו' דמשמע (ש"מ), **לז]** התם כתיב והנותרת. ותיבת 'ומשני' נמחק (ש"מ וצ"ק). ועיין ברש"ק, **לח]** ודאי הוא דאיכא (ש"מ), **לט]** והקטיר א"כ כל המנחה (ש"מ). וגי' צ"ק והקטיר אינה קאי אכל המנחה רק הקומץ, **מ]** לומר שאם יש שיריים בדם שלא יזה מכולו (ש"מ),

והתניא[א] 1 מסלתה ומשמנה על כל לבונתה [א] פרט שחסרה סלתה וחסרה שמנה וחסרה לבונתה אמרי התם כתיב והנותרת קרא יתירא א] כתיב מתיב אבוה ב] דשמואל (ור' אבין) לרב הונא[ב] אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף [ב] שמלקן ומיצה דמן חוץ למקומן פסול ואין בו כרת חוץ לזמנן פיגול וחייבין עליו כרת קתני מיהת מיצה דמן הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני גופא תנא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר בדם והא תנא דבי רבי ישמעאל התם שיריים מעכבין [ג] ואמר רב פפא מיצוי חטאת העוף איכא בינייהו תרי תנאי ג] ואליבא דרבי ישמעאל:

מתני' עולת העוף מועלין בה [ג] משהוקדשה נמלקה [ד] הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים [ה] ובלינה [ו] מיצה דמה חייבין ד] עליו משום פיגול נותר וטמא [ז] ומועלין בה עד שתצא לבית הדשן [ז] פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים [ח] מועלין בהן משהוקדשו נשחטו [ט] הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים [י] ובלינה הוזה דמן [כ] חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא [ל] ומועלין בהן בבית הדשן עד ה] שיתיך הבשר [מ] העולה מועלין בה משהוקדשה נשחטה הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה משנזרק דמה חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא [נ] ואין מועלין ו] בעורות [ס] אבל מועלין בבשר עד שתצא לבית הדשן חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור [ע] מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה נזרק דמן חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא ז] [פ] אין מועלין בבשר אבל מועלין באימוריהן עד שיצאו לבית הדשן שתי הלחם [צ] מועלין בהן משהוקדשו [ק] קרמו בתנור הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ח] (ובלינה) [ר] ולישחוט עליהן את הזבח נזרק דמן של כבשים [ש] חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא [ת] ואין בהן מעילה לחם הפנים [א] מועלין בו ט] משהוקדשה [ב] קרם בתנור הוכשר ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ולהסדר על גבי השולחן קרבו הבזיכין [ג] חייבין י] עליו משום פיגול נותר וטמא [ד] ואין בו מעילה [ה] המנחות [ה] מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי [ו] הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה קרב הקומץ [ז] חייבין יא] עליו משום פיגול נותר וטמא [ח] ואין מועלין בשירים אבל [ט] מועלין בקומץ עד שיצא לבית הדשן:

גמ' איתמר הנהנה מאפר תפוח שעל גבי המזבח רב אמר אין מועלין בו ורבי יוחנן אמר [י] מועלין בו לפני תרומת הדשן כולי עלמא לא פליגי דמועלין בו כי פליגי לאחר תרומת הדשן רב אמר אין מועלין בו הרי נעשה מצותו ור' יוחנן אמר ◎ כיון דכתיב 2 ולבש הכהן מדו בד וגו' כיון דצריך יב] לבגדי כהונה בקדושתיה קאי תנן מועלין בהן עד שתצא לבית הדשן קשיא לרב אמר לך רב יג] עד שתראה לבית הדשן

אמרי התם כתיב והנותרת קרא יתירא. דכתיב ביה והנותרת תרי זימני (והנותרת ממנה) והנותרת מן המנחה) דשנה עליו הכתוב לעכב פרט לשחסרה דמשמע והנותרת ולא הנותרת מן הנותרת דהשיריים הן מותר הקומץ ולא שחסרו השיריים דהוו שירי שיריים אבל הכא לא כתיב אלא והנשאר לחוד דמשמע שאם נשאר מן הדם ימצה ואם לא נשאר אינו מעכב והא דכתיבי תרי מיעוטי במנחה והנותרת ומסלתה חד למצוה וחד לעכב: **קתני מיהת ומיצה** יד] **דמה.** אלמא דמיצוי נמי מעכב בחטאת העוף הואיל ומצי מפגל בו כמו בהזאה: **לצדדין קתני.** דשמלקן משמע אתרוייהו אחטאת העוף ואעולת העוף ומיצה טו] דמה לא קאי אלא אעולת העוף דלית ביה הזאה אלא מיצוי אבל חטאת העוף דאיכא הזאה מאחר שלא פיגל בהזאה לא מצי מפגל במיצוי דמיצוי אינו מעכב: **שאם נשאר בדם.** דמשמע דשיריים לא מעכבין: **והא תנא דבי ר' ישמעאל התם.** בפרק איזהו מקומן (זבחים דף נב.): **שיריים מעכבין.** דפלוגתא דר' ישמעאל ורבי עקיבא היא דרבי ישמעאל אמר מעכבין ורבי עקיבא אמר אין מעכבין ואמר רב פפא התם דכולי עלמא שיריים דעלמא לא מעכבין והכא בשירי חטאת העוף דהיינו מיצוי איכא בינייהו רבי ישמעאל סבר מעכב ר"ע סבר אינו מעכב וקשיא דרבי ישמעאל אדר"י: **תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל.** והאי תנא דהכא דתני שאם נשאר סבר אליבא דר' ישמעאל דמיצוי אינו מעכב: **מתני' מיצה דמה חייבין עליה משום פיגול.** דמיצוי עולת העוף טז] במקום זריקה דבהמה והזאה לחטאת העוף דלא כתיב (א) אלא ונמצה דמו (ויקרא א) וההוא מיצוי קבע לה בפיגול אם חישב עליו במליקה להקטירה חוץ לזמנה דכי מיצה דמה קרבו מתיריו בפיגול וחייבין עליה כרת וה"ה דבתר מיצוי יש בו נותר וטמא: **ומועלין בה עד שתצא לבית הדשן.** דכיון דכולה כליל ואין בה היתר לכהנים לעולם מועלין בה עד שתישרף כולה יז] ותנטל מאפרה תרומת הדשן דכתיב והרים את הדשן וגו'ח) ושוב כיון שנעשית מצותו אין מועלין בו: **פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין.** הן קדשי קדשים ואין בהן היתר לכהנים יח] והזאת יט] (זריקת) דמן קובען לפיגול אם חישב עליהן בשעת שחיטה וכיון דלית בהו היתר לכהנים מועלין בהן בבית הדשן במקום שריפתן: **עד שיותך הבשר.** עד שיתעכל הבשר שנעשה אפר דהיינו מצותן: **העולה.** וכל הני דמתני' בקדשי קדשים מיירי: **ואין מועלין בעורה.** דשל כהנים הוא דכתיב עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה (ויקרא ז): **ומועלין בבשר עד שתצא לבית הדשן.** דכליל הוא: **חטאת ואשם וכו' ואין מועלין בבשר.** דכיון דנזרק הדם הותר הבשר לכהנים דקדשי קדשים נינהו: **אבל מועלין באימורין.** עד שיתעכלו במזבח ויצא האפר לבית הדשן דנעשית מצותו: **שתי הלחם מועלין בהן משהוקדשו.** בפה: **קרמו בתנור.** דהיינו תחילת כ] עשייתן וההוא קרומא חשיב להכשיר כא] וניפסל בטבול יום וכו' כמו שחיטה דקדשי קדשים והכא ליכא בלינה משום דשתי הלחם אין נאכלין לא פחות (ב) משנים ולא יותר על שלשה: **ולשחוט עליהן הזבח.** דכתיב (ויקרא כג) והקרבתם על הלחם ואמרינן (מנחות דף סג.) על בסמוך וכיון דקרמו מיקרי לחם: **נזרק הדם.** של כבשים: **חייבין עליהן.** על שתי הלחם משום פגול אם חישב בשעת שחיטה לאכול הלחם חוץ לזמנו משום דכבשים מפגלין את הלחם: **ואין בהן מעילה.** דיש בהן שעת היתר לכהנים וכבר נעשית מצותן: **לחם הפנים מועלין בהן משהוקדשו.** בפה: **קרמו בתנור וכו'.** כדאמרינן בשתי הלחם והכא נמי ליכא בלינה דהכי קיימא לן (מנחות דף ק:) לחם הפנים נאכל (ג) לשמונה לתשעה לעשרה כב]: **ולסדר סידרו על גבי השלחן.** וכל זמן שלא קרם אינו קרוי לחם: **קרבו הבזיכין.** דהיינו המתירין חייבין עליו משום פגול שאם חישב עליו בשעת הקטרת הבזיכין הריני מקטיר על מנת לאכול הלחם חוץ לזמנו הוקבע הלחם בפגול דכי היכי דזריקת דם דבהמה דהיינו מתיריה קובעת בפגול ובנותר ובטומאה ה"נ קבעה הקטרת הבזיכין ללחם הפנים בכל הני: **ואין בו מעילה.** שהרי יש בו שעת היתר לכהנים: **המנחות מועלין בהן משהוקדשו.** בפה: **אבל מועלין בקומץ.** עד שישרף כולו ויצא לבית הדשן כדין אימורי קדשים לפי שהקומץ כליל הוא: **גמ' הנהנה מאפר תפוח.** היינו לאחר שהרים תרומת הדשן דהכי תנינן במסכת תמיד (דף כח:) שבתחלה כשהוא רוצה לתרום תרומת הדשן היה עולה לראש המזבח ופינה את הגחלים אילך ואילך וחתה את המאוכלות הפנימיות וירד והיינו תרומת הדשן הגיע לרצפה צבר את הגחלים על גבי רצפה רחוק מן הכבש ג' טפחים היינו מקום שנותנין שם תרומת הדשן והנשאר על גבי המזבח היה צובר את האפר לצד אחד של מזבח ביחד ועושהו עגול כמין תפוח וגבוה כמין כובע ואמרינן התם פעמים שיש עליו שלש מאות כור ואחר כך היה פושט את בגדיו ולובש בגדים הפחותין מהן כדתנא דבי רבי ישמעאל (יומא דף כג:) בגדים שבישל בהן קדרה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו והיה מוציא מחוץ למחנה לבית הדשן וההוא קאמר הנהנה מאפר תפוח: **כולי עלמא לא פליגי דמועלין בהן.** שהרי עדיין לא נעשית מצותו: **רבי יוחנן סבר.** כיון דהאי הוצאת אפר התפוח צריך בגדי כהונה דההוא ולבש בגדים אחרים [ויקרא ו] היינו בגדי כהונה אלא שפחותין מן הראשונים בקדושתיה קאי ומועלין בו: **תנן מועלין בהן עד שתצא לבית הדשן.** משמע שאף על פי שנתרמה תרומת הדשן מועלין בה: **עד שתראה.** היינו עד הרמת תרומת הדשן אבל אחר שתרם תרומת הדשן אותו הנשאר הוא ראוי ועומד להוצאת הדשן ושוב אין בו מעילה והיינו כרב:

לצדדין קתני. פירוש מלק קאי אתרוייהו אבל מיצה לא קאי אלא אעולת העוף ואם תאמר אמאי לא מייתי מרישא דהך דתנן התם בפרק כג] חטאת העוף (זבחים דף סד:) קדשי קדשים שמלק כד] ושמיצה דמה לשמה ושלא לשמה פסול י"ל דמההיא לא הויא קשיא כלל דאטו מי אלימא ממתני' דקתני מיצה ורב תני הוזה כמו כן נמי נימא התם דמאי מיצה הוזה אבל בהך דמייתי הכא לא מצי למימר הכי דהא קתני כה] ואחד עולת העוף דלא שייכא בה הזאה ועל כרחך מיצה דוקא כו]: **ואמר רב פפא מיצוי חטאת העוף** כז]. בפרק איזהו מקומן (זבחים דף נב.) גבי פלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא וקאמר דשיריים מעכבין כח] דאחטאת העוף קאי: כט] ל]

מסורת הש"ס

א) [מנחות כז.], ב) [זבחים סד:], ג) [שם נב.], ד) שם לה: קד:, ה) [שבועות יא.], ו) [ויקרא ו], ז) [ויקרא כב], ח) [ויקרא ו],

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיצה וכו' דלא כתיב בעולת עוף אלא ונמצה: (ב) ד"ה קרמו וכו' לא פחות משני ימים ולא יותר: (ג) ד"ה קרמו בתנור וכו' לחם הפנים נאכל לתשעה לעשרה לאחד עשר הס"ד ותיבת לשמונה נמחק:

* * *

גליון הש"ס

גמ' כיון דכתיב ולבש. לכאורה צ"ל דכתיב ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים דזה קאי על הוצאת הדשן אבל הקרא ולבש הכהן מיירי בתרומת הדשן וע' בתשו' מעיל שמואל בלקוטיו אות ס':

* * *

מוסף רש"י

הוכשרו ליפסל. נתקנו לקבוע פסולין הללו, בטבול יום ובמחוסר כפורים. אם נגעו בהן (זבחים לה:). **עד שיתיך הבשר.** גרסינן, ול"ג משיותך, דא"כ הוה ליה דבר שנעשית מצותו ואין מועלין בו, אבל עד שיתיך דאכתי אית בהו צורך עבודת גבוה קרי ביה מקדשי ה' (שם) דכל זמן שלא נעשית מצותן מועלין בהן (שם קד:). **המנחות.** מנחת יחיד, מועלין בהן משהוקדשו. דקדושת דמים בת מעילה היא (שבועות יא.). **קדשו בכלי.** הביא לעזרה ונתנה בכלי שרת, **הוכשרו.** נגמרה קדושתה, ליפסל בטבול יום. וכל לשון הכשר לשון תיקון, שמתקנו ומזמינו לכך (שם).

* * *

רבינו גרשום

והתניא מסלתה ומשמנה. היה יכול למימר מסולת ומשמן מאי מסלתה ומשמנה שיהא כל סולתה ושמנה שלם ואפילו שירים: **פרט** לשחסר סולתה. ואפילו דשירים אלמא דחיסור שירים מעכב הכא נמי והנשאר בדם דמיצוי נמי מעכב: לא דמי התם. גבי מנחה: **כתיב והנותרת קרא יתירא.** דכתיב ביה והנותרת תרי זמני שנה הכתוב בהו לעכב פרט לשחסר הכא כתיב והנשאר לחודה משמע שאם נשאר: **קתני מיהת ומיצה דמן.** מכלל דמשמע דמיצוי מעכב נמי בחטאת העוף הואיל ומצי מפגל בו במיצוי: **לצדדין קתני.** שמלקה משמע אתרוייהו אחטאת העוף ואעולת העוף ומיצה לא קתני אלא בעולת העוף דלית בה אלא מצוי אבל בחטאת העוף לא מצי מפגל במיצוי ולא מעכב: **והא תני דבי ר' ישמעאל התם.** בפרק איזהו מקומן של זבחים: **שירים מעכבין.** דהכי קאמר התם שירים מעכבין איכא בינייהו ר' ישמעאל סבר מעכבין: **ואמר רב פפא.** התם דכולי עלמא שירים לא מעכבין: והכא במיצוי חטאת העוף מעכב **איכא בינייהו.** מר סבר רבי ישמעאל מעכב ומר סבר ר' עקיבא אינו מעכב וקשיא דר' ישמעאל אדר' ישמעאל: **תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל.** האי תנא דהכא סבר אליבא דרבי ישמעאל דמיצוי לא מעכב דאמר שאם נשאר ימצה: **מיצה דמה חייב עליה משום פיגול.** דמיצוי דעולת העוף קאי במקום זריקה דבהמה והזאה דחטאת העוף דלא כתיב בה אלא ונמצה דמה. וההוא מיצוי קבע לה בפיגול אם חישב עלה במליקה להקטירה חוץ לזמנה דכי מיצה דמה קרבו מתירין דפיגול ואם אכל שוב ממנה חייב כרת וה"ה דבתר הכי חייב עליה משום נותר וטמא: **ומועלין בה עד שתצא לבית הדשן.** דכיון דכולה כליל ולית בה שעת היתר לכהנים לעולם מועלין בה עד שתישרף כולה ותינטל מאפרה תרומת הדשן כדכתיב והרים את הדשן אשר תאכל האש ושוב שנעשה מצותה ויוצאה לבית הדשן אל מחוץ למחנה אין מועלין בה: **פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים.** הוו קדשי קדשים ואין בהן היתר לכהנים כלל והזאת דמן קובעתן לפיגול לכרת האוכל מהן אם חישב עליהן בשעת שחיטה: וכיון דלית בהו היתר לכהנים **מועלין בהן בבית הדשן.** חוץ למחנה היכא דנשרפין מי שנהנה מהן: **עד שיתוך הבשר.** עד שיתאכל הבשר דכיון דלשרפה קיימי לא נעשת מצותן עד שיתוך הבשר: **העולה.** וכל הני דמפרש במתניתין בקדשי קדשים מיירי: **ואין מועלין בעורה.** דשל כהנים הוא דכתיב עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה: **ומועלין בבשר עד שתצא לבית השרפה.** דכליל הוא: **שתי הלחם מועלין בהן משהוקדשו.** בקדושת פה: **קרמו בתנור.** היינו תחילת תיקונו וההיא קרימא חשיבא בהכשר ליפסל כשחיטה דקדשי קדשים. והכא לא כת' בלינה משום דשתי הלחם נאכלות לא פחות משנים ולא יותר על שלשה ואם יש ספר שכתוב בלינה קסבר לאחר זמן אכילתן נפסלות בלינה: והוכשרו נמי **לישחוט עליהן את הזבח** דכיון דקרמו קרויין לחם: **ואין בהן מעילה.** דיש בהן שעת היתר לכהנים וכבר נעשת מצותן: ולחם הפנים נמי בההוא ספר דלא כת' ביה ובלינה היינו טעמא שהרי נאכל משבת ועד שבת והיכא דכתב ובלינה קסבר אם לן לאחר זמן נפסלין: והוכשר נמי **להסדר על גבי השולחן: קרבו הבזיכין.** היינו מכשיריו: **ואין בו מעילה.** שהותר לכהנים ונעשת מצותו: **המנחות כו' אבל מועל בקומץ** עד שישרף כולו **ויצא לבית הדשן.** כדין אמורי חטאת ואשם: **אפר תפוח.** היינו לאחר שהרים תרומת הדשן ושמו אצל המזבח למטה והנשאר בדשן שעל גבי המזבח היה צוברו ביחד ועושהו עגול כעין תפוח וגבוה כעין קובע ואח"כ היה פושט בגדיו ולובש בגדים גרועים והיה מוציאו חוץ למחנה לבית הדשן ואההוא קאמר הנהנה מאותו אפר תפוח: ר' יוחנן סבר כיון דצריך הוצאת הדשן בגדי כהונה דההוא ולבש בגדים אחרים היינו בגדי כהונה אלא שפחותים מן הראשונים **בקדושתיה קאי.** ומועלין בו אפילו לאחר תרומת הדשן: **תנן מועלין בה עד שתצא לבית הדשן.** משמע דאע"ג דנתרמה תרומת הדשן מועלין בה עד שתצא לבית הדשן (מועלין): **קשיא לרב** [וכו'] **אימא עד שתראה לבית הדשן** מועלין בו. כלומר עד שעת שתורם לתרומת הדשן מועלין בו אבל מאחר שנתרם ששוב אותו הנשאר ראוי ועומד הוא להוצאת הדשן שוב אין בו מעילה והיינו כרב:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פי"א מהלכות פסה"מ הל' ח טו יז: ב מיי' שם פי"ג הלכה ה: ג מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ג: ד מיי' פ"י מהלכות אבות הטומאה הל' ג ופ"ב מהלכות טומאת אוכלין הלכה ז: ה מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה לז: ו מיי' פי"ג מהלכות פסה"מ הלכה ה: ז מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ג: ח מיי' שם הלכה ד: ט מיי' פ"י מהלכות אבות הטומאה הל' ג ופ"ב מהלכות טומאת אוכלין הלכה ז: י מיי' פי"ט מהלכות פסה"מ הל' ג וע"ש: כ מיי' שם פי"ח הלכה ז: ל מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ד: מ מיי' שם הלכה ג: נ ס מיי' שם הל' ב והלכה ד: ע פ מיי' שם הלכה ו: צ מיי' שם הלכה ח: ק מיי' פי"א מהל' אבות הטומאה הלכה יג: ר מיי' פי"ב מהל' פסה"מ הלכה יז: ש מיי' שם פי"ז הלכה ח: ת א מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה ח: ב מיי' פי"א מהל' אבות הטומאה הלכה יג: ג מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין הלכה יד: ד מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ח: ה מיי' שם הלכה ז: ו מיי' פי"א מהלכות אבות הטומאה הלכה יג: ז מיי' פי"ג מהלכות פסה"מ הלכה ו: ח מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ז: ט מיי' שם הלכה ג: י מיי' שם הלכה יד ופ"ב מהל' תמידין ומוספין הלכה טו:

* * *

תורה אור השלם

1. וֶהֱבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ: ויקרא ב ב
2. וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו ג

* * *

שיטה מקובצת

חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור וכו' ובלינה. עי' תוס' זבחים דף כ ע"ב (ד"ה יציאה). **ובש"מ שם: לחם הפנים וכו' משהוקדשו קרמו בתנור.** עיין תוס' מנחות דף נז ע"ב (ד"ה ושמעינן): **המנחות מועלין בהן משהוקדשו.** בפה: **קדשו בכלי.** היינו כלי ראשון שהוא הביסא: **הוכשרו ליפסל בט"י וכו'.** ל"ג וביוצא דכלי לא מקדש [בנ"א נוסף: ליפסל] ביוצא עד לאחר קמיצה דהיינו עבודה קמייתא כדמפרש במנחות (ט' ע"א) וא"ת א"כ מנחת נסכים ומנחת כהנים דלית בהו קמיצה ה"נ דלא מיפסלו ביוצא וכ"ת ה"נ א"כ לא לישתמיט תנא דאשמועינן בשום דוכתא וי"ל דודאי במנחת נסכים ומנחת כהנים הכלי לבד מקדשן ליפסל ביוצא כמו קמיצה בשאר מנחות וכן אמר הכא דגבי שאר מנחות אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא עד לאחר שקרב הקומץ כדקאמר הכא וגבי מנחת נסכים ומנחת כהנים אמרינן מיד בסמוך קדשו בכלי הוי כשאר מנחות לקמיצה ובמנחות (שם תוד"ה ריש לקיש ובש"מ) הארכתי. תוס' מהר"פ ז"ל: **רש"י ד"ה עד שיותך הבשר. עד שיתעכל הבשר.** דכיון דלשריפה קיימי לא נעשית מצותן עד שיותך הבשר. לשון הר"א ז"ל: **ד"ה קרמו בתנור ולא יותר על שלשה.** כתב הר"א ז"ל אם יש ספרים שכתוב בלינה קסבר לאחר זמן אכילתו נפסלים בלינה: ד"ה קרמו בתנור וכו' **והכא נמי ליכא בלינה.** ובספרים שכתוב בהן קסברי אם לנו לאחר זמן נפסלין. הר"א ז"ל,

שינויי נוסחאות

א] יתירא הכא כתיב והנשאר (ש"מ). **ב]** מתיב אבוה דרבי אבין (ש"מ). וכמ"ה כתב דבכ"א גרסינן מתיב אבוה דשמואל ול"ג דר' אבין, **ג]** תרי תנאי אליבא דרבי (ש"מ), **ד]** חייבין עליה (ש"מ ומ"ה), **ה]** עד שיותך הבשר (ש"מ), **ו]** ואין מועלין בעורה אבל (ש"מ), **ז]** ואין מועלין בבשר (ש"מ), **ח]** רש"י ל"ג 'ובלינה' לעיל גרסי בלינה (מ"ה). ובש"מ גריס לה, **ט]** מועלין בו משהוקדשו קרמו בתנור הוכשרו ליפסל (ש"מ), **י]** חייבין עליהן משום (ש"מ), **יא]** חייבים עליהן משום וכו' ואין בהן מעילה (ש"מ), **יב]** לבגדי כהונה [illegible]

התוס' על המשנה תמלאם בדף ח ע"א, **ל]** כאן חסרים ד"ה אלו: **הנהנה מאפר תפוח.** גל גדול מאפר המערכה שמסלקין באמצע המזבח לצד אחד כדי לסדר את המערכה ותנן (תמיד כח:) פעמים שהיו עליו כשלש מאות כור ומשם היו תורמין כל יום מלא מחתה והיה מניחו אצל המזבח קדמה כדמפרש בזבחים (פו:) והשאר היה צריך להוציאו לבית הדשן: **לפני תרומת הדשן כ"ע לא פליגי דמועלין.** דלאחר לא נעשית מצותו שעדיין צריך להרים הדשן: **כי פליגי לאחר תרומת הדשן.** וקודם שעשו שום עבודה והקטרה מאותו יום דלאל"כ הוי [illegible]

מיתיבי [א] וכולן (א) שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר [א] הא על גבי המזבח יחזיר בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב קשיא אמר לך רב שאני גחלת דאית ביה ממשא איכא דאמר לה להך גיסא טעמא משום גחלת דאית ביה ממשא הא אפר דלית ביה ממשא אפילו [ב] לגבי מזבח אין מועלין בו בשלמא לרב ניחא אלא לרבי יוחנן קשיא אמר לך רבי יוחנן הוא הדין דאפילו אפר והיינו טעמא דקתני גחלת [ג] קאתי לאשמועינן דאפילו גחלת דאית בה ממשא כי פקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר איתמר הנהנה מבשר קדשי קדשים לפני זריקת דמים ואמורי קדשים קלים לאחר זריקת דמים רב אמר [ב] מה שנהנה יפלו לנדבה ולוי אמר יביא דבר שכולו למזבח [ד] תניא כוותיה דלוי מעילה זו להיכן הולכת (ב) הלמידין לפני חכמים אומרים יביא דבר שכולו למזבח מאי ניהו (ג) קטרת תניא כוותיה דרב הנהנה מדמי חטאת ומדמי אשם עד שלא קרבה חטאתו [ג] יוסיף ויביא חטאתו ועד שלא קרבה אשמו יוסיף ויביא אשמו [ה] קרב חטאתו ילכו לים המלח כבר קרב אשמו יפלו לנדבה [ד] הנהנה מקדשי קדשים לפני זריקת דמים ואימורי קדשים קלים לאחר זריקת דמים מה שנהנה יפלו לנדבה [ה] כל קרבנות המזבח למזבח קרבנות [ו] קדשי בדק הבית לבדק הבית קרבנות צבור לנדבת צבור הא גופה קשיא [ז] עד שלא קרבה חטאתו יוסיף ויביא חטאתו משקרבה חטאתו ילכו לים המלח וקתני כל קרבנות המזבח למזבח [ח] ול"ש דאיכפור בעלים ול"ש היכא דלא איכפור רישא ר' שמעון היא דאמר כל חטאת שכיפרו בעליה תמות

וכולן שפקעו מעל גבי המזבח **לא** יחזיר. בפרק המזבח מקדש (זבחים דף פה:) איתא [כב] והאי אעצמות וגידים וטלפים דקאמר איירי בהו ברישא דהך דהא אם פרשו לא יעלו פירוש פירשו העצמות והגידים מן הבשר שהיו מחוברין ועלה קאי הך סיפא וקאמר וכולן בין מחוברין בין פירשו שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר וכן גחלת שפקעה מעל [כג] גבי המזבח לא יחזיר הא על גבי המזבח יחזיר: **בשלמא** לר' יוחנן. דאמר לעיל גבי מעילה דלאחר תרומת הדשן נמי אכתי לא נעשית מצותו הא ניחא דהכא אמרינן יחזיר אלא לרב קשיא אמאי יחזיר כיון דנעשית מצותו דסלקא דעתך דגחלת כמו אפר וא"ת ליתני דודאי לאחר תרומת הדשן הוי שפיר נעשית מצותו ולא אמרינן הכא יחזיר משום הוצאת הדשן אלא משום דצריך לתרום הדשן דהא הכא קודם חצות עסקינן שאז [כד] שעת תרומת הדשן ותדע מדמפלגי בין קודם חצות בין לאחר חצות בסיפא גבי איברים והכא גבי גחלת לא מפליג וכן משמע בסוגיא דגמרא דהתם [כה] גבי גחלת מיירי אף קודם חצות ואומר השר מקוצי דודאי [כו] הוזקק לפרש דיחזיר לאו משום תרומת הדשן דהרבה דשן יש לתרום מלבד זה דנהי דגבי מעילה איכא קפידא במה שלא נתרם הדשן כדמשמע לעיל היינו משום דלא [כז] נעשה מצותה שעומד הדשן שעל גב התפוח לתרום אבל היכא דפקע גחלת לית לן למימר יחזיר לקיים תרומת הדשן בהך גחלת כיון דאפשר לקיומה בשאר הדשן אבל לרבי יוחנן דאמר [כח] בהוצאת הדשן איכא קפידא ניחא שפיר דצריך להחזיר הגחלת משום דרחמנא אמר והוציא את (כל) הדשן: **שאני** גחלת דאית בה משמא. כלומר דלא דמיא לאפר דהא יש בה משמא הילכך יחזיר דשייכא בה הקטרה: **הנהנה** מבשר קדשי קדשים לפני זריקת דמים. שאז הם [כט] קדשים לה' ואכתי לא הותרו לכהנים: **ומאימורי** קדשים קלים לאחר זריקת דמים. שאז הם קדשי [ל] לה' שהוברר חלק גבוה: **רב אמר** מה שנהנה יפלו לנדבה. [לא] לעולת קיץ למזבח והעורות הם לכהנים: **הלמידין** לפני חכמים. לאו היינו למידין לפני חכמים דסנהדרין (דף יז:) דמפרש התם היינו לוי שלא מצינו לוי שהוזכר מעולם בברייתא ועוד כי אין זו שיטה שיביא ראיה לדברי לוי מלוי עצמו (ה): **לא** קרבה חטאתו. אין לפרש כדמשמע שנודע לו שמעל קודם שקרבה [לב] חטאת דאם כן בסמוך דקאמר כבר קרבה חטאתו ילכו לים המלח נצטרך לפרש כמו כן דקרבה [לב] חטאת קודם שנודע לו ואי אפשר לומר כן דהא רבה קאמר בסמוך דאם נודע לו לאחר כפרה יפלו לנדבה אלא הכי פירושו הכא לא קרבה חטאת שבא לשלם [לג] קודם שקרבה חטאתו יוסיף ויביא [לד] חטאת כלומר יוסיף הדמים שהוא חייב מקרן וחומש על חטאתו שיש לו ליקרב ויביאנה שמנה אבל לא איירי כלל בברייתא מן האשם של מעילה: **יוסיף ויביא אשמו**. פירוש אשם שמנה כדפרישית גבי חטאת: **כבר** קרבה חטאתו. פירוש [לה] שנודע לו קודם קריבת חטאתו כדפירשנו לעיל אך לא בא לשלם המעילה עד [לו] שיקרב חטאתו: **ילכו לים המלח**. שהרי אם היה [לז] חטאת היתה מתה כיון שנתכפר באחר הילכך עתה שהם מעות ילכו לים המלח: **כבר** קרב **אשמו** יפלו לנדבה. שאם היה אשם היה רועה דכל שבחטאת מתה באשם רועה (תמורה דף יח.): **כל** [לח] קרבן המזבח למזבח. ואפילו נתכפרו בעלים באחרים ובסמוך פריך מרישא לסיפא: **קרבנות** בדק הבית. כגון אם מעל בקדשי בדק הבית והביא קרן וחומש הם לבדק הבית ואפילו מתו הבעלים [לט] שהביאו שאין שם בעלים עליו: **קרבנות** צבור לצבור. פירוש אף אם מתו אותו הדור [מ] של עולת [לצבור] לצבור קיימא כי דור הולך ודור בא (קהלת א):

וכולן שפקעו מעל גבי המזבח [ט] **לא יחזיר.** דקתני (א) במסכת זבחים בפרק המזבח [י] (דף פה:) ואלו אם עלו ירדו בשר קדשי קדשים וכו' הצמר שבראשי הכבשים ושער שבזקן התיישים [יא] (שמחובר) והעצמות והגידים והקרנים והטלפים בזמן שהן מחוברין יעלו שנאמר והקטיר הכהן את הכל המזבחה (ד) פרשו לא יעלו וכולן שעלו לראש המזבח ושוב פקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר ואין בהן מעילה: **וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח.** ולא איירי בגחלת דאימורים אלא בגחלת דעצים קאמר דאי הוי גחלת דאימורים הוי חייב להחזיר שהרי לא נעשית מצוותן עד שנתרמה תרומת הדשן ומשמע נמי אפילו בגחלת שבתפוח איירי דא"א שלא היו גחלים מעורבין באפר שצבור בתפוח ואם נפלה הגחלת מן התפוח לאש של מערכה ואח"כ פקעה הגחלת מן האש של מערכה לארץ לא יחזיר ואין בה מעילה: [יב] **ומן הארץ על גבי המזבח הוא דלא יחזיר הא על גבי המזבח.** כגון שפקע מצד זה של מזבח לצד אחר שבמזבח: [יג] **יחזיר.** ומדקא דייקי' דיחזיר משמע דמועלין בו אפילו לאחר תרומת הדשן והיינו כר' יוחנן וקשיא לרב: **אמר לך רב שאני גחלת דאית בה משמא.** משום הכי חשיבא להחזירה ומועלין בה אפילו לאחר הרמת הדשן אבל דשן דלית ביה משמא לית ביה מעילה: **איכא דמותיב להך גיסא טעמא דגחלת דאית ביה משמא.** [יד] דכי פקעה מעל גבי המזבח יחזיר הא אפר דלית ביה משמא אפילו על גבי המזבח לאחר תרומת הדשן אין בו מעילה קשיא לר' יוחנן: **אמר לך רבי יוחנן ה"ה דאפילו אפר.** שפקע [טו] מעל גבי המזבח לאחר תרומת הדשן יחזיר דמועלין בו והיינו טעמא דקתני גחלת ולא דשן לאשמועינן דאפילו גחלת דחשיבא כי פקעה מעל גבי המזבח לארץ לא יחזיר: **רב אמר מה שנהנה.** כלומר קרן וחומש שחייב לשלם בשביל מה שנהנה יפלו לנדבה לקרבנות צבור וחייב נמי להביא אשם מעילות להתכפר בו בשביל שמעל: **ולוי אמר יביא מאותו קרן וחומש דבר שכולו קרב למזבח.** דהיינו קטרת: **מעילה זו.** קרן וחומש שחייב להביא בשביל שנהנה מן הקדשים להיכן הולכת: **הלמידין לפני חכמים.** דהיינו לוי (ב) [טז] לרבי איהו קתני הא ברייתא משמיה דרבי יביא דבר שכולו קרב למזבח דהיינו קטרת ואעפ"כ מביא אשם מעילות: **הנהנה מדמי חטאת ומדמי אשם.** כגון שהפריש מעות לחטאתו או לאשמו ונהנה [יז] מקצתן: עד שלא לקח חטאת **יוסיף ויביא חטאתו.** [יח] ה"ק אם נודע לו שנהנה מהן עד שלא [יט] קרב חטאתו שעדיין לא קנה החטאת מן הדמים שהפריש מוסיף האי קרן וחומש שחייב בשביל שמעל על הנהו מעות דפיישו שלא מעל בהן ויביא חטאתו מאלו ומאלו והוא הדין נמי לאשם: **אם כבר קרבה חטאתו.** עד שלא נודע לו שמעל ושוב נודע לו יוליך האי קרן וחומש לים המלח דאילו לא קרבה חטאתו עדיין היה מוסיף האי קרן וחומש על דמי חטאתו [כ] ומביא בהן חטאת [כא] מעולה אבל השתא דנודע לו לאחר שקרבה חטאתו הנך מעות דקרן וחומש שהיה צריך להוסיף על דמי חטאת כיון דקרבה חטאתו הוו להו כחטאת שכפרו בעליה דלמיתה אזלא והמעות ילכו לים המלח דהיינו במקום מיתה: **כבר קרב אשמו.** נמי יפלו המעות דקרן וחומש לנדבת צבור דקי"ל (תמורה דף יח.) כל שבחטאת מתה באשם רועה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה: **הנהנה מקדשי קדשים כו' יפלו לנדבה.** והיינו כוותיה דרב: **כל קרבנות המזבח.** כלומר אם נהנה מקרבנות המזבח יפלו הקרן והחומש לנדבה למזבח: ואם נהנה מקדשי בדק הבית ישלם קרן וחומש לבדק הבית: **לנדבת צבור.** לשופרות:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה ג: ב מיי' פ"ג מהל' מעילה הלכה י: ג מיי' פ"ד מהל' מעילה הלכה ז: ד ה מיי' פ"ג שם הלכה י:

◆

מוסף רש"י

וכולן. בין פסולין שעלו דתנן בהן לא ירדו, בין עצמות וגידים שהעלן מחובר ואכלתן האש, **שפקעו מעל גבי המזבח.** לארץ, **לא יחזיר.** אין צריך להחזיר (זבחים פו.). **הלמידין לפני חכמים.** כל היכא דאיתמר למידין לפני חכמים היינו לוי שהיה למד לפני רבי (סנהדרין יז:).

◆

שיטה מקובצת

מאי ניהו קטרת. תוס' מנחות דף נ ע"א (ד"ה יכול):

◆

רבינו גרשום

וכולן שפקעו מעל גבי המזבח. לארץ לא יעלו במסכת זבחים בפרק המזבח מקדש קתני ואלו אם עלו ירדו בשר קדשי קדשים כו' הצמר שבראשי כבשים ושיער שבזקן התישים (שמחובר לאימו) והעצמות והגידים וקרנים וטלפים בזמן שהן מחוברין יעלו שנאמר והקטיר הכהן את הכל המזבחה[ה] פרשו לא יעלו וכולן שהיו בראשו של מזבח ופקעו מעל גבי המזבח לא יחזיר: **וכן גחלת שפקעה.** לאו בגחלת דאימורין קאמר אלא מגחלת דעצים קאמר דאי מאימורין ודאי הוא חייב להחזיר דהא לא נעשת מצותו עד שנתרמה תרומת הדשן: **מעל גבי המזבח לארץ הוא דלא יחזיר הא על גבי המזבח.** כגון שפקע מצד זה של מזבח לצד אחר של גבי המזבח: **יחזיר.** ומדקא דייקינן יחזיר משמע נמי דאפילו פקע לאחר הרמת הדשן נמי על המזבח לצד המזבח יחזיר ומדצריך להחזיר ש"מ דמועלין בו לאחר הרמת הדשן והיינו כר' יוחנן וקשיא לרב: **אמר לך רב שאני גחלת דאית בה משמא.** משום הכי חשיבא וצריכה החזרה ומועלין בה אפילו לאחר הרמת הדשן אבל דשן דאין ביה משמא לא: **איכא דמותיב להך גיסא טעמא דגחלת דאית בה משמא.** כי פקעה מעל המזבח הוא דלא יחזיר הא על גבי המזבח יחזיר: **הא אפר דלית ביה משמא אפילו על גבי המזבח** לאחר הרמת הדשן **אין מועלין בו: אמר לך ר' יוחנן הוא הדין דאפילו אפר.** שפקע ע"ג המזבח לאחר הרמת הדשן יחזיר ומועלין בו: **והיינו טעמא דקתני גחלת.** ולא אפר דהיינו דשן: **לאשמועינן דאפילו גחלת.** דחשיבה: **כי פקע מעל גבי המזבח לארץ לא יחזיר: רב אמר מה שנהנה יפלו לנדבה.** כלומר קרן וחומש שהוא חייב לשלם בשביל מה שנהנה יפלו לנדבה וחייב נמי להביא אשם מעילה ומתכפר בו בשביל שמעל: **ולוי אמר יביא.** מאותו קרן וחומש: **דבר שכולו קרב למזבח.** ומאי ניהו קטרת: **מעילה זו להיכן הולכת.** קרן וחומש שחייב להביא מי שנהנה מן הקדשים להיכן הולכת: **הלמדים לפני חכמים.** היינו לוי מרבי איהו קתני הא ברייתא: **יביא דבר שכולו למזבח.** קטרת ואעפ"כ מביא אשם מעילה: **הנהנה מדמי חטאת ומדמי אשם.** כגון שהפריש מעות לחטאתו או לאשמו ונהנה ממקצתן: **עד שלא קרבה חטאתו יוסיף ויביא חטאתו.** הכי קאמר אם נודע לו שנהנה מהן עד שלא לקח חטאתו מוסיף האי קרן וחומש שחייב לשלם על הנהו מעות דפיישי דלא מעל בהן ויביא חטאתו מאלו ומאלו וה"ה נמי לאשם: **כבר קרבה חטאתו.** קודם שנודע לו שמעל ואח"כ נודע לו ילכו האי קרן וחומש לים המלח דכיון דאילו לא קרב חטאתו עדיין היה מוסיף הא קרן וחומש על דמי חטאתו ומביא בהן חטאת יפה השתא שנודע לו לאחר שקרבה חטאתו והנך מעות דקרן וחומש דהיה צריך להוסיף על דמי חטאתו כיון דקרב חטאתו הוו כחטאת שכפרו בעלים וחטאת שנתכפר בעלים למיתה אזלא והולכת מעות לים המלח היינו במקום מיתה. **כבר קרב אשמו.** נמי יפלו הקרן והחומש לנדבה משום דקי"ל כל שבחטאת מתה באשם תרעה עד שתסתאב ויפלו דמיו לנדבה. **הנהנה מקדשי קדשים לפני זריקת דמים כו'** מה שנהנה **יפלו לנדבה.** היינו תניא כותיה דרב: **כל קרבן מזבח למזבח** קרבנות בדק הבית לבדק הבית **קרבנות הצבור לנדבת צבור.** הכי קאמר מה שנהנה מקרבנות מזבח יפלו לנדבה למזבח ומקדשי בדק הבית ישלם לנדבה דבדק הבית ומקרבנות צבור לנדבת צבור לשופרות: **רישא.** דאמר דילכו לים המלח: **רבי שמעון היא דאמר חטאת שכיפרו בעליה תמות:**

מסורת הש"ס

א) זבחים פו., ב) סנהדרין יז:, ג) [ע' תוס' מנחות נ. ד"ה יכול], ד) [ויקרא א], ה) [וע' היטב תוס' מנחות פ: ד"ה אמר ליה],

◆

שינויי נוסחאות

א] יחזיר מעל גבי מזבח הוא דלא יחזיר הא (ש"מ), ב] אפילו על גבי המזבח (ש"מ), ג] גחלת הא קאתי (ש"מ), ד] למזבח תניא כותיה דרב ותניא כותיה דלוי תניא (ש"מ), ה] אשמו כבר קרב (ש"מ ומ"ה), ו] תיבת 'קדשי' ליתא בדפו"ר ובכת"י, ז] קשיא קתני עד שלא קרבה וכו' יוסיף ויביא חטאתו משקרבה וכו'. ברוב ס"י כתוב נ"א הא גופא קשיא עד שלא קרבה יפלו לנדבה משקרבה (ש"מ), ח] ל"ש דאיכפור (ש"מ), ט] המזבח. לארץ (ש"מ), י] המזבח מקדש ואלו (ש"מ), יא] ל"ק מ"ז, יב] מעל גבי המזבח לארץ הוא דלא יחזיר (ש"מ). וגי' ל"ק ואין בה מעילה ומן הארץ וכו'. והכל ד"א, יג] לצד אחר שבמזבח יחזיר וכו'. והכל ד"א (צ"ק), יד] כי פקעה (ש"מ), טו] שפקע על גבי (ש"מ ורש"ש), טז] לוי לפני רבי (ש"מ), וגי' ל"ק לוי מרבי. עי"ש, יז] לאשמו ונהנה ממקצתן עד (ש"מ), יח] חטאתו הס"ד. ומתחיל ד"ה ה"ג אם נודע לו (צ"ק), יט] עד שלא לקח חטאתו (דפו"ר), כ] על דמי חטאתו הנך דפיישי ומביא (צ"ק), כא] חטאת שמנה אבל (ש"מ), כב] איתא וקאי אעצמות וגידים וטלפים דקא איירי בהו ברישא דהך והא דקאמר דאם פרשו (ש"מ). ובל"ק הגיה בשם נ"א וטלפים דקא איירי בהו ברישא דהך מתני' דתני אם פרשו, כג] שפקעה מעל המזבח (ש"מ), כד] שאז היתה שעת (ש"מ), כה] דהתם דגבי גחלת (צ"ק), כו] דודאי לא הוזקק להחזיר בגחלים משום תרומת (ש"מ), כז] דלא נעשית מצותו שעדיין עומד הדשן ע"ג התפוח כדי לתרום (ש"מ), כח] דאמר דבהוצאת הדשן (ש"מ), כט] הם קדשי ה' ואכתי לא הותרו לכהנים, והס"ד (ש"מ), ל] קדשי ה' שהוברר חלק גבוה. והס"ד (ש"מ), לא] לנדבה לעולה והקרן למזבח (ש"מ), לב] חטאתו (ש"מ), לג] לשלם הקרן והחומש מן המעילה שמעל קודם (ש"מ), לד] ויביא חטאתו (ש"מ), לה] פירוש ונודע לו (ש"מ), לו] עד שנקרבת חטאתו (ש"מ), לז] אם היו המעות חטאת (ש"מ), לח] כל קרבנות המזבח (ש"מ), לט] הבעלים שהביאום שאז אין שם (ש"מ), מ] הדור ובעולת לצבור קיימינן ואין ציבור מתים כי דור (ש"מ). ובל"ק הגיה כנדפס,

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכולן שפקעו וכו' דקתני במתניתין במס' זבחים: (ב) ד"ה הלמידין וכו' דהיינו לוי מרבי דלוי קתני הא:

א] (רישא רבי שמעון) וסיפא רבנן אמר ב] רב גביהא דבי כתיל לרב אשי הכי אמר אביי רישא רבי שמעון וסיפא רבנן אמר ג] רבא הכל מודים [א]שאם נהנה מבשר קדשי קדשים ד] שנטמא (קודם זריקה) ומאימורי קדשים קלין לאחר שהעלן דפטור פשיטא מאי קא מפסיד מהו דתימא בשר קדשי קדשים שנטמא [ב]אית ליה מצות שריפה לכהנים אימורי קדשים קלין [ג]איכא מצוה להפוכי בצינורא קמ"ל דלא אמר רבא הא ה] דאמרת כבר קרבה חטאת ילכו לים המלח [ד]הני מילי דאתידע ליה קמי כפרה אבל לאחר כפרה יפלו לנדבה מאי טעמא אין מפרישין מתחלה לאיבוד: מתני' א)[ה]הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים מועלין בהם משהוקדשו ו] קדשן בכלי [ו]הוכשר ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה [ז]וחייבין ז] עליו משום נותר ומשום טמא [ח]ופיגול אין ח] בה ב)[ט]זה הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבין ט] עליו משום פיגול ונותר וטמא עד י] שיקריבו מתירין וכל שאין לו מתירין כיון יא] שקידש בכלי חייבין עליו משום נותר וטמא ופיגול אין יב] בה:

רש"י

רישא. דאמר ילכו לים המלח ר"ש היא דאמר (תמורה דף טו.) חטאת שכיפרו בעליה תמות: **וסיפא.** דאמר כל קרבנות המזבח למזבח ואע"ג דאיכפור בעלים רבנן היא דאמרי (א) אין חטאת מתה אלא אותה שאבדה ונמצאת לאחר כפרה יג]וכן המעות: **הכל מודים.** רב ורבי יוחנן דפליגי באפר תפוח: **שאם נהנה מקדשי קדשים שנטמאו.** אפילו קודם זריקה ומאימורי קדשים קלין לאחר שהעלן על גבי המזבח אפילו קודם שנעשו אפר אבל משלה בהן האור דפטור ממעילה: **פשיטא.** דפטור דמאי קא מפסיד דכיון דנטמאו בשר קדשי קדשים לא חזו לא לכהנים ולא לגבוה ובאימורי קדשים קלים נמי הרי כבר העלן ונעשית מצותן. ואם תאמר הא אמרינן בפרקין דלעיל (דף ה:) הפגול לעולם מועלין בו ולא פרכינן מאי קא מפסיד היינו טעמא דמועלין בו הואיל ומרצין לפגולן דחשיב כולי האי דצריך זריקת דמים לקובעו בפגול חשיב נמי דמועלין בו אע"ג דלא מפסיד: **מהו דתימא קדשי קדשים שנטמאו.** אכתי אית להו מקצת קדושה דבעו שריפה בקדש כשאר פסולי דקדש ואימורי קדשים קלים נמי שהעלם אכתי אית בהו מצוה להפוכי בצנורא כדי שיהו נשרפין לגמרי ולחייב בהן משום מעילה: **קא משמע לן דלא.** ואי קשיא לך אמאי אמר יד]רבא אימורי קדשים קלים לאחר שעלו פטור ממעילה הא אמרינן לעיל [ט.] לפני תרומת הדשן דכולי עלמא לא פליגי דמועלין בו טו] ואמאי פטור הא לא קשיא התם לעיל מיירי באפר עולה ובאימורי קדשים דחמירי משום הכי מועלין בהן עד שיצאו לבית הדשן אבל אימורי קדשים קלים דלא חמירי כולי האי משום הכי הנהנה מהן לאחר שעלו פטור: **הני מילי דאתידע ליה דמעל קמי** טז]**[כפרה].** קודם שקרבה חטאתו דכיון דהוה ליה להוסיף אלו המעות קרן וחומש על דמי חטאתו דכי הפריש השתא לקרן וחומש לא הפרישו לאיבוד אלא היה יכול להקריבן יז] ודינייהו הוו כחטאת שכיפרו בעליה וילכו לים המלח: **אבל.** נודע לו שמעל לאחר כפרה יח]לאחר שקרבה חטאתו הני קרן וחומש שהפריש עכשיו אינו מביא מהן שוב חטאתו שכבר כיפרו הבעלים ואם ילכו לים המלח הויין לאיבוד אלא יפלו לנדבה דאין מפרישין תחלה לאיבוד כלומר יט] על מנת שילכו לים המלח הילכך יפלו לנדבה: **מתני' מנחת כהנים.** דכתיב ג) וכל מנחת כהן כליל תהיה: **מנחת כהן משיח.** היינו חביתי כה"ג: **ומנחת נסכים.** היינו מנחה הבאה עם הזבח שיש בו נסכים דאין בהן שירים דכל הני דמתני' כליל נינהו: **מועלין בהן משהוקדשו.** קדושת פה בעלמא: **ופיגול אין בהן.** דאין להם מתירין: כ]**[שיש לו מתירין].** כגון שלמים וחטאת ואשם דדמן מתיר האימורין להקטרה והבשר לכהנים או דבר שיש לו מתירין למזבח בלבד כגון עולת העוף כא] ועולת בהמה דדמן מתירין למזבח וכגון שתי הלחם של כבשים הן מתירין אותן וכגון לחם הפנים דבזיכין מתירין אותו ומנחות שניתרות בקומץ: **אין חייבין עליהם משום נותר וטמא ופיגול עד שיקרבו מתירין.** דהכי כתיב בפיגול דשלמים לא ירצה ד) ואמרינן (זבחים דף כח:) כהרצאת כשר כך הרצאת פיגול וכו' כב](ויליף נותר וטמא מפגול) [ומשום נותר וטמא נמי אין חייבין עד שיקרבו מתירין כמו פגול דנותר יליף כג] קדש קדש מפגול וטמא יליף (שם דף מה.) חילול [חילול] מנותר]: **וכל דבר שאין לו מתירין.** כגון כד]הקומץ והלבונה וכו' דהן עצמן מתירין: **חייבין עליהן משום נותר וטמא.** משום טמא כדנימא לקמן בגמ' ה) וטומאתו עליו ונכרתה ו) בכל הקדשים הכתוב מדבר ומשום נותר דילפינן חילול חילול מטמא אבל חיוב פגול אין בו משום דלא מצינו חיוב פגול אלא בדבר שיש לו מתירין דהא בשלמים כתיב כה] פיגול:

תוספות

רישא רבי שמעון וסיפא רבנן. פלוגתא דר"ש כו]ורבנן בהפריש חטאתו ואבד והפריש אחרת ונמצאת הראשונה וכפר כז]באבד דרבנן סברי שאינה אבודה תרעה ור"ש [סבר] מתה ופלוגתייהו בפ"ב דתמורה (דף טו.) והך דהכא שנודע לו קודם כפרה דמיא להא מילתא דפליגי וא"ת אמאי לא קאמר רישא רבי היא דהא רבי אית ליה כח]בתמורה בפרק ולד חטאת (דף כג.) אליבא דרבי אבא דאם נתכפר באבודה כט]דשאינה אבודה תמות וי"ל דטפי ניחא ליה לאיתויי רבי שמעון משום דאית ליה דרבי ועדיפא מדרבי דעד כאן לא קאמר רבי ל] דתמות אלא באבודה בשעת הפרשה פירוש שלא נמצאת עד לאחר הפרשה אבל באבודה שלא בשעת הפרשה לא]שמצאה עד שלא הפריש מודה רבי דלא אמרינן תמות אלא תרעה אבל ר"ש פליג ארבנן אף לב] בנמצאת קודם הפרשה כדמוכח פ' יש בקרבנות (תמורה דף טו.) בפלוגתא דרבי יהודה ור"ש דמוקי לה באבודה שלא בשעת הפרשה ולהכי מייתי ר"ש ואע"ג דהכא לא הוי כמאן דאבוד שלא בשעת הפרשה מ"מ נקט ר"ש לג]ולא משום דלא מצי אתיא כרבי אך משום דעדיפא דרבי שמעון מדרבי נקט רבי שמעון לד]ולא נראה כיון דדמיא הך להא דרבי הוה ליה למימר בהדיא רישא רבי לכן נראה להר"ס דרישא דווקא כר' שמעון ולא כרבי דהא דאמר רבי לקמן תמות היינו בשאינן ראויות שתיהן למזבח כגון שנמצאה קודם הקרבה ולא נראו שתיהן בשעה אחת למזבח אבל הכא דאם לא לה]קרב חטאת היה מוסיף ומביא חטאת שמנה כי נמי קרבה חטאת ונדחת הדמים לא ילכו לים המלח אלא יפלו לנדבה אבל מייתי שפיר מר' שמעון דפליג אדרבנן אף במפריש לו]חטאת לאחריות ואית ליה דאם נתכפר באחת תמות האחרת ואע"ג דבשעת כפרה היו ראויות שתיהן ליקרב או זו או זו ה"נ גבי לז]דם חטאת אע"ג דאם לא לח]קרב חטאת היו ראוים ליתוסף על החטאת וליקרב מכל מקום כי קרבה לט]חטאת לא אמרינן ילכו לים המלח וא"ת והא מודה רבי שמעון במפריש שני ציבורי מעות לאחריות כדמוכח בתמורה (דף כג:) וי"ל דשאני התם שאין דעתו להביא חטאת אלא מציבור האחד אבל הכא דמוסיף הוא על דמי חטאת ילכו לים המלח: **הכל** מודים שאם נהנה מבשר קדשי קדשים שנטמאו ומאימורי קדשים קלים לאחר שהעלן דפטור. פירוש שהרי נעשה מצותן ופריך פשיטא מאי קא מפסיד כלומר מה מצוה יש כאן עוד לעשות ואפילו היו כשרים ומשני מהו דתימא בשר קדשי קדשים שנטמאו איכא מצות שריפה לכהנים וכן אימורי קדשים קלים מצוה להפוכי בצינורא להפך האימורים בצינור שקורין קרויק"ט על גבי הגחלים כדי מ]לאכלם קמ"ל נראה לפרש דהאי הכל מודים לא קאי ארב ולוי דהא לא פליגי אלא היכא מא]יפול אבל לכ"ע מיחייב ולא שייך לומר דמודים פטור אלא קאי ארב ורבי יוחנן דפליגי בנהנה מאפר תפוח וקאמר לרבי יוחנן דאמר גבי נהנה מאפר תפוח דמועלין בו היינו משום דבעי בגדי כהונה בהוצאת הדשן ולכך חשיב שפיר לא נעשית מצותו אבל בבשר קדשי קדשים אע"ג דאיכא עוד מצות שריפה לכהנים הוי חשיב שפיר נעשה מצותו דשריפה לא הוי עבודה כיון דלא צריך בשריפה בגדי כהונה וא"ת וגבי אימורי קדשים קלים מאי שנא דודאי הפוכי בצינורא עבודה היא כדאמר (שבועות דף יז:) זר שהיפך בצינורא חייב מיתה וי"ל דלא דמי דהתם גבי הוצאת מב]דשן לא סגי בלאו הכי אבל גבי הפוכי בצנורא סגי בלאו הכי שאם היה רוצה היה מניח ומתאכלין מאיליהן בלא היפוך בצינורא כלל וא"ת האי בשר קדשי קדשים שנטמא היכי דמי אי קודם מג]זריקת דמים אמאי אין מועלין והא יוצא דקודם זריקה אמר רבי אלעזר לעיל בספ"ק (דף ו:) דמועלין ואע"ג דטעון שריפה ואפילו ר' עקיבא לא פליג אלא בנהנה לאחר זריקה משום דאתיא זריקה ומפקא מידי מעילה מד] אבל קודם זריקה מודה מה]דמועל דלא חזו והוי קדשי ה' ונראה לפרש דהכא מיירי בנטמאת מו]לאחר זריקה וקא משמע לן מז]אע"ג דאיכא מצות שריפה עליה מ"מ מכי זריק חשיב נעשית מצותו כיון דלא צריך בגדי כהונה במצות שריפה כדפ"ל וא"ת מח] אי משום הא מאי קמ"ל מתני' היא גבי יוצא (לעיל דף ו:) אמר רבי עקיבא דאין מועלת אף על גב דמצותו בשריפה ואתיא זריקה ומפקא מידי מעילה י"ל מט]דשאני יוצא דלא יצא כולו ואין מצות שריפה בכל הבשר הלכך הוי נעשית מצותו בזריקה אבל הכא נטמא כל בשר הקדשים וסד"א כיון דטעון שריפה בכל הבשר שמועלין בו אף לאחר זריקה דאכתי לא נעשה מצותו שעדיין טעון שריפה קמ"ל וא"ת נ]ואמאי לא נקט יוצא נא] י"ל דנקט טומאה משום דעיקר שריפה גבי טומאה כתיב נב] מיהו קשיא דבמתני' תנן גבי עולה דמועלין בה עד שתצא לבית הדשן והכא נמי בבשר קדשי קדשים מאי שנא י"ל דשאני עולה שכולה כליל ואין בה שום אכילה לאדם הילכך לא כלתה מצותה עד שתצא לבית הדשן אבל קדשי קדשים הנאכלים לאדם כשנעשות בטהרה מיקרו שפיר נעשה מצותו מכי זרק וא"ת מ"מ קשיא דהכא אמרינן באימורי נג][קדשים] קלים דאין מועלין בהן לאחר העלאה ובמתני' תנן גבי חטאת ואשם נד]מועלין באימורים עד שיצאו לבית הדשן י"ל

מסורת הש"ס

א) שבועות יא., ב) זבחים לד., ג) [ויקרא ו], ד) [ויקרא ז], ה) [ע"ב], ו) [ויקרא כב],

◆

שינויי נוסחאות

א] רש"ק מחק תיבות אלו, וכן בכי"מ ליתא. ובצ"ק מקיים הגירסא ע"ש, **ב]** אמר ליה רב גביהא מבי כתיל (ש"מ), **ג]** אמר עולא הכל (ש"מ), **ד]** קדשי קדשים שנטמאו ומאמורים (ש"מ). וכ"כ במ"ה דהסוגיא לא גרים לה. וכ"נ מרש"י, **ה]** הא דאמר מר כבר, **ו]** משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל (ש"מ), **ז]** וחייבין עליהם משום (ש"מ), **ח]** ופיגול אין בהן (ש"מ ומ"ה), **ט]** חייבין עליהן משום (ש"מ), **י]** עד שיקרבו מתירין (ש"מ), **יא]** כיון שקדש בכלי (ש"מ), **יב]** ופיגול אין בו (ש"מ), **יג]** כ"ה בג' הס"מ. ורש"ק מחק תיבות 'וכן המעות' [ועיין יעב"ץ], וצ"ק גרס והה"ה המעות, **יד]** אמר עולא בקדשים קלים (דפו"ר), **טו]** בו והכא לפני תרומת הדשן הוא ואמאי (ש"מ), **טז]** ש"מ, **יז]** להקריבן עם החטאת ושיירינהו הוו (ש"מ), **יח]** שמעל לאחר כפרה שקרבה חטאתו הרי קרן וחומש (ש"מ), **יט]** כלומר אין מפרישין מעות מתחילה על (ש"מ), **כ]** כל שיש לו מתירין כגון (ש"מ). וגי' צ"ק ופיגול אינו נוהג אלא בדבר שיש לו מתירין כגון שלמים, **כא]** העוף ושעירים ופרים הנשרפין דדמן (ש"מ), **כב]** המוסגר נוסף כאן בדפוס פפד"מ ת"פ עפ"י צ"ק. והלכך מחקו מתיבת 'ויליף' עד תיבת 'מפגול'. ובדפו"ר נד' דברים אלו בסוף העמוד בסוף ד"ה חייבין עליהן, ולפ"ז אין צורך למחוק כלל, **כג]** יליף עון עון (רש"ש), **כד]** כגון הני הקומץ (ש"מ), **כה]** בשלמים כתיב דיש לו מתירין בין לאדם ובין למזבח ומשום נותר וטמא אין חייבין (ש"מ). ועיין לעיל אות כב, **כו]** דר"ש ור' יהודה (מ"ה), **כז]** וכפר באבוד וכשנתכפרו בשאינה אבודה בהא לא פליגי דכ"ע סברי דכיון דהאבודה היתה נדחית מעיקרא א"כ כולהו סברי דלמיתה אזלה כי פליגי בנתכפרו באבודה דרבנן סברי שאינה אבודה תרעה ורבי שמעון אמר תמות ופלוגתייהו (ש"מ), **כח]** אית ליה לקמן בפרק ולד חטאת (דפו"ר). ובש"מ כ' דבס"א גרסינן בתמורה, **כט]** באבודה שאינה אבודה תמות (ש"מ), **ל]** רבי לקמן באבודה דתמות (ש"מ), **לא]** הפרשה פי' שנמצאת עד (ש"מ), **לב]** בנמצאת (ש"מ), **לג]** ולאו משום דלא מציא אתיא (ש"מ), **לד]** שמעון ומדר"ש נשמע לרבי ולא נראה לי כיון (ש"מ), **לה]** דאם לא קרבה חטאתו (ש"מ), **לו]** במפריש שתי חטאות לאחריות (ש"מ), **לז]** גבי דמי חטאת (צ"ק), **לח]** דאם לא קרבה חטאתו היו ראוים להוסיף על החטאת (ש"מ), **לט]** כי קרבה חטאתו לא אמרינן (ש"מ). וצ"ק מחק תיבת 'לא', **מ]** כדי לעכלם קמ"ל (ש"מ), **מא]** היכא יפלו המעות אבל לכ"ע מחייבי ולא שייך לומר דפטור אלא קאי (ש"מ). וגי' צ"ק דמודים דפטור, **מב]** הוצאת הדשן לא סגי בלאו הכי דודאי צריך לעשות הוצאת הדשן אבל (ש"מ), **מג]** קודם זריקה אמאי (ש"מ), **מד]** ומפקה מידי מעילה דלא חזי תו לקדשי ה' אבל קודם זריקה מודה דמועל ונראה לפרש דהכא מיירי בשנהנה לאחר זריקה (צ"ק), **מה]** מודה דמועלין והכא גבי האי בשר קדשי קדשים שנטמא הוי כמו יוצא דלעיל וא"כ אמאי פטור ואי לאחר זריקה מיירי א"כ פשיטא הוא דפטור ומאי קמ"ל ונראה לפרש (ש"מ), **מו]** דהכא מיירי בנטמאת קודם זריקה וקמ"ל (רש"ק ועי"ש), **מז]** וקמ"ל דאע"ג דאיכא (ש"מ), **מח]** וא"ת מאי קמ"ל מתני' היא גבי יוצא דא"ר עקיבא דאין מועלין אע"ג (ש"מ), **מט]** דשאני יוצא דמיירי דלא (צ"ק), **נ]** וא"ת אמאי לא (צ"ק), **נא]** יוצא וביצא כל הבשר וי"ל דאה"נ דמצי למינקט יצא כולו אלא דנקט (ש"מ), **נב]** כתיב דכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף מיהו (ש"מ), **נג]** ש"מ, **נד]** גבי חטאת ואשם דמועלין באימורים (ש"מ), וגי' צ"ק גבי חטאות ואשמות דמועלין באימורים,

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה יא: **ב** מיי' פי"ט מהל' פסה"מ הלכה א: **ג** מיי' פ"ב מהלכות תמידין ומוספין הלכה יג: **ד** מיי' פ"ד מהל' מעילה הלכה ז: **ה** מיי' שם פ"ב הלכה ג: **ו** מיי' פי"א מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה יג: **ז** מיי' פי"ח מהלכות פסה"מ הלכה יז: **ח** מיי' שם הלכה ח: **ט** מיי' שם הל' [טז] יז:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וסיפא וכו' דאמרי בתמורה דף כב אין חטאת מתה וכו' לאחר כפרה **ואין המעות הולכות לים המלח אלא בנמצאו אחר כפרה** הס"ד:

◆

מוסף רש"י

הקומץ. של מנחת יחיד, **והלבונה.** של מנחת יחיד, **ומנחת כהנים.** שהיא כליל ואינה נקמצת, **ומנחת כהן משיח.** חביתי כהן גדול שבכל יום, מחציתה בבוקר ומחציתה בערב, **ומנחת נסכים.** הבאה עם הבהמה, שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש, והן כולן כליל (שבועות יא.). **קדשן בכלי.** הביא לעזרה ונתנה בכלי שרת, **הוכשר.** נגמרה קדושתה, **ליפסל בטבול יום.** אם נגע בה (שם). והך דפליג לה בתרתי בבי הך והך דלעיל (ט.) המנחות מועלין בהן כו', משום דבסיפא יש חילוק ביניהם במילי אחריניתא, דבההיא דלעיל לא קתני וחייבין עליה משום פיגול ונותר וטמא בקדושת כלי עד שיקרב הקומץ, ובהנך שכולן כליל קתני בקדושת כלי דידהו וחייבין עליהם משום נותר ומשום טמא (שבועות שם).

◆

שיטה מקובצת

הקומץ והלבונה. תוס' מנחות דף כא ע"א (ד"ה יצאו): **וכל שאין לו מתירין כו' ופיגול אין בו.** דבעי' דומיא דשלמים מה שלמים דיש בהן מתירין חייבין עליהם משום פיגול דעיקר פיגול בשלמים כתיב אף כל שיש להם מתירין לאפוקי אלו דהם מתירין עצמם. תוס' הר"ף וחסר מן הדפוס: תוס' ד"ה רישא **ולא נראו שתיהן בשעה אחת למזבח.** שאם בא לפנינו לימלך אמרינן ליה התכפר באבודה ולא בשאינה אבודה:

◆

רבינו גרשום

וסיפא. דקתני קרבנות מזבח למזבח רבנן היא דאמרי דאין חטאת מתה אלא אותה שנמצאת לאחר כפרה וכן המעות: **שאם נהנה מבשר קדשי קדשים שנטמאו.** לפני זריקה: **ומאימורי קדשים קלים לאחר שהעלן על גבי המזבח.** אפילו קודם שנעשו אפר פטור: **פשיטא.** דפטור מאי קא מפסיד לא לכהנים קא מפסיד דכיון דניטמא בשר קדשי קדשים לפני זריקה לא חזי לכהנים ולא לגבוה קא מפסיד באימורי קדשים קלים שהרי כבר העלן ונעשת מצותן: **מהו דתימא בשר קדשי קדשים שניטמא.** אכתי אית ליה מקצת קדושה דבעי שרפה לכהנים בקודש כשאר פסולי קדשים: **ואימורי קדשים קלים.** שהעלן אכתי **איכא** בהו **מצוה להפוכי בצינורא.** כדי שיהו נשרפין לגמרי וליחייב בהו משום מעילה: **קמ"ל דלא.** ואי קשיא לך אמאי אמר עולא באימורי קדשים קלים לאחר שהעלן פטור ממעילה והא אמרן לעיל לפני תרומת הדשן דכולי עלמא לא פליגי דמועלין בהן והכא לפני תרומת הדשן הוא ואמאי פטור הא לא קשיא התם לעיל בעולה ובאימורי קדשים מיירי דחמירי משום הכי מועלין בהן עד שתצא לבית הדשן אבל אימורי קדשים קלים לא חמירי כ"כ משום הכי הנהנה מהן לאחר שהעלן פטור: **הני מילי היכא דאיתידע ליה דמעל קמי כפרה.** קודם שקרב חטאתו דהוה ליה להוסיף אלו מעות קרן וחומש על דמי [נראה שחסר כאן וצ"ל חטאתו וכו'. ככתוב ברש"י] ושיירינהו הוו כחטאת שכיפרו בעליה וילכו לים המלח: **אבל** נודע לו שמעל **לאחר כפרה.** לאחר שקרב חטאתו הני קרן וחומש אין מביא בהן שוב חטאת דכבר כיפרו בעלים והוויין לאיבוד וילכו לים המלח אלא יפלו לנדבה דאין מפרישין תחילה ליאבד לים המלח: **הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת נסכים.** מנחה הבאה עם הזבח דאין בה שיריים וכל הני כולהי כליל נינהו: **מועלין בהן משהוקדשו.** בקדושת פה בעלמא: **ופיגול אין בהן.** דאין להן מתירין: **כל שיש לו מתירין.** כגון שלמים וחטאת ואשמות דדמן מתירים אימורים למזבח ובשר לכהנים או דבר שיש לו מתירין למזבח בלבד כגון עולת העוף ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפים שדמן מתירן למזבח בלבד וכגון שתי הלחם דדמן של כבשים הוו מתיריהן וכגון לחם הפנים דסידור בזיכין הוי מתירן וכגון מנחות דיש להן היתר בקומץ: **אין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא עד שיקרבו מתירין.** דהכי כת' גבי פיגול בשלמים לא ירצה ואמר כהרצאה כשר כך הרצאת פסול כו' ויליף נותר וטמא מפיגול: **וכל דבר שאין לו מתירין.** כי הני הקומץ והלבונה כו' דהן עצמן מתירין הן: **חייבין עליהן משום נותר וטמא.** משום טמא כי היכי דמפרש לקמן בגמ' וטומאתו עליו ונכרתה בכל הקדשים הכתוב מדבר ומשום נותר דילפינן ליה חילול חילול מטמא אבל חיוב פיגול אין בו משום דחיוב פיגול לא כת' אלא בדבר שיש לו מתירין דהא בשלמים כת'. והיכי יליף נותר וטמא מפיגול גבי דבר שיש לו מתירין דנותר יליף קדש קדש מפיגול וטמא יליף חילול חילול מנותר: